

- Subiect:** Opinie juridică asupra proiectului de lege nr. 464 privind modificarea și completarea unor acte legislative (reducerea presiunii organelor de forță asupra mediului de afaceri).
- Adresată:** Ministerului Justiției, persoană de contact Vladislav CÎRLAN,
Email: vladislav.cirlan@justice.gov.md și secretariat@justice.gov.md;
Copie: Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru
Email: consecon@gov.md;
- Prezentată de:** Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoană de contact: Daniel GOINIC (daniel.goinic@crjm.org); Vladislav Gribincea (vladislav.gribincea@crjm.org)
- Data:** 22 ianuarie 2018

Expediată prin email (format word și PDF)

Această opinie este prezentată în contextul consultărilor publice a proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (reducerea presiunii organelor de forță asupra mediului de afaceri), în continuare proiectul de lege nr. 464.

La 12 ianuarie 2018, în cadrul ședinței la care s-a discutat textul noii versiuni de proiect, reprezentantul CRJM a menționat despre importanța delimitării celor două aspecte importante ale proiectului: cadrul general de reglementare pentru mediul de afaceri și cadrul legal ce ține de modificarea Codului penal (CP) și a Codului de procedură penală (CPP). Rezervele noastre se referă exclusiv la al doilea grup de modificări. Îndemnăm autorul proiectului să nu intervină cu modificări radicale în ceea ce privește competențele organelor de investigare a infracțiunilor și modul de aplicare a măsurilor penale preventive. De asemenea, recomandăm expunerea în o redacție mai reușită a textului infracțiunilor ce țin de evaziunea fiscală.

Prin prezenta opinie ne referim doar la acele inițiative pe care le considerăm deosebit de problematice și anume:

- Noul temei de eliberare de pedeapsă pentru unele infracțiuni ar trebui exclus sau aplicabilitatea să fie redusă;
- Interdicția aplicării arestării preventive persoanei care a comis infracțiuni economice este inadmisibilă, deoarece este o prevedere discriminatorie și poate duce la soluții nejustificate;
- Schimbarea competențelor de investigare a unor infracțiuni nu este justificată nici juridic și nici din punct de vedere al politicilor publice promovate de Republica Moldova.

a. Noul temei de eliberare de pedeapsă penală pentru unele infracțiuni;

Proiectul de lege propune un nou temei pentru liberarea de pedeapsă penală, care se va aplica pentru 18 de infracțiuni. Liberarea se va aplica dacă anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru aceeași faptă, persoana a reparat prejudiciul și a achitat în bugetul de stat dublul maximumului

amenzii prevăzute de CP pentru infracțiunea respectivă. Complementar este prevăzut că liberarea de pedeapsă penală nu se va aplica, dacă fapta a fost săvârșită cu aplicarea constrângerii psihice sau fizice, s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală.

Asemenea măsuri de relaxare penală pot fi acceptate în cazul unor abateri care nu prezintă un pericol social sporit și dacă acest fapt este temeinic justificat. Acestea însă nu pot fi acceptate pentru o serie de infracțiuni propuse în proiectul de lege. **Recomandăm cu fermitate excluderea din lista infracțiunilor cărora le poate fi aplicat noul temei de liberare de pedeapsă a celor:**

1. prin care se încalcă obligațiile ce revin reprezentanților autorităților, persoanelor fizice sau juridice în legătură cu activitățile economice și sociale cu impact asupra mediului – art. 223 – 226 CP;
2. prin care se aduce atingere protecției resurselor naturale – art. 227 – 230 CP;
3. prin care se încalcă regimul impus ecosistemelor terestre – art. 231 – 232 CP;
4. prin care se încalcă regimul ariilor protejate de stat – art. 235 CP.

Infracțiunile din p. 1-4 de mai sus reprezintă infracțiuni ecologice prevăzute la Capitolul IX al CP, care de fapt sunt de un pericol enorm, chiar dacă sunt comise și o singură dată. Ocrotirea dreptului fundamental al omului la un mediu neprimejdios din punct de vedere ecologic pentru viață și sănătate constituie unei dintre cele mai actuale probleme contemporane. Importanța și necesitatea incriminării faptelor care aduc atingere integrității mediului în Republica Moldova nu mai trebuie demonstrată, avându-se în vedere ultimele cercetări și investigații privind situația precară a ecosistemelor naționale. Poluarea mediului și încălcarea regimurilor impuse ecosistemelor terestre pune în pericol grav viața persoanelor, dar și mai grav bunăstarea generațiilor viitoare.

Cea mai mare parte a infracțiunilor ecologice sunt infracțiuni materiale. În asemenea circumstanțe, la calificarea infracțiunii este obligatorie stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile. Astfel, reieșind din specificul infracțiunilor ecologice este dificil de constatat când a fost săvârșită fapta, cine a fost subiectul și cel mai important, care a fost prejudiciul cauzat, deoarece urmările acestei fapte pot să iasă la iveală peste câțiva zeci de ani și cu cauzare de daune sănătății populației. Principiul *non bis in idem* nu va permite că după ce persoana a fost exonerată de pedeapsă penală conform art. 91¹ CP, să fie ulterior pedepsită pentru prejudiciile survenite în condițiile menționate mai sus.

Totodată constatăm, că obiectul juridic secundar al infracțiunilor ecologice mereu este sănătatea și viața persoanelor, ceea ce presupune că ele nu pot cădea sub incidența liberării de pedeapsă, reieșind din excepția prevăzută la alin.2 al art. 91¹ CP. Mai mult, infracțiunea specificată la art. 224 CP este una formal-materială. Pentru consumarea ei nu este suficientă săvârșirea unei acțiuni sau inacțiuni prevăzută în latura obiectivă, dar anume și crearea pericolului cauzării de daune esențiale sănătății populației sau mediului. În caz contrar, ar fi aplicată răspunderea contravențională. Reiese că aplicabilitatea acestui articol în raport cu infracțiunea prevăzută la art.91¹ CP nu va produce efecte.

Faptul că proiectul prevede că liberarea se va aplica dacă anterior persoana nu a fost liberată de pedeapsă penală pentru aceeași faptă, nu afectează cu nimic comentariile de mai sus, având în vedere pericolul social al faptei. Mai mult, oricare dintre infracțiunile prevăzute la art. 223 – 235 CP pot avea ca subiect persoana juridică, precum și că multe din aceste infracțiuni sunt comise în interesul persoanelor juridice. Acestea oricând pot găsi alte persoane fizice care să comită infracțiunea, fie chiar poate fi creată o altă persoană juridică care să comită o altă infracțiune similară.

b. Imposibilitatea aplicării arestării preventive pentru anumite tipuri de infracțiuni

Proiectul propune imposibilitatea aplicării arestării preventive pentru infracțiunile pentru care legea prevede o pedeapsă mai mică de 3 ani de închisoare, iar pentru infracțiunile economice – mai mult de 5 ani (acum, plafonul este de un an). Nu este justificată abordarea diferită pentru infracțiunile economice. Proiectul nu explică de ce este nevoie acest tratament preferențial în raport cu infracțiunile economice, aceasta fiind de fapt o prevedere discriminatorie și nu de stimulare a mediului de afaceri. **Propunem o analiză mai minuțioasă a acestui aspect, verificând toate componentele de infracțiune posibile în vederea excluderii situației în care arestarea să fie potențial justificată, însă imposibil de aplicat în practică din cauza modificării propuse.**

În Republica Moldova există probleme serioase în ceea ce privește respectarea dreptului la libertate, în principal din cauza aplicării excesive a arestării preventive. Totuși, această problemă se datorează în primul rând practicii de justificare insuficientă a demersurilor de aplicare a arestului preventiv și acceptarea practic automată a acestora de către judecătorii de instrucție. Respectiv, această problemă nu poate fi soluționată prin limitarea categoriilor de infracțiuni pentru care poate fi aplicat arestul preventiv. În 2016, Codul de procedură penală a fost deja modificat în ceea ce privește arestarea preventivă, însă impactul acestor modificări se lasă încă așteptat. Judecătorii și procurorii ar trebui să asigure o aplicare adecvată a legii. Aceasta este soluția pentru problemă. **Recomandăm efectuarea unei analize minuțioase în vederea stabilirii cauzelor arestărilor nejustificate, indiferent cine este persoana arestată, și elaborarea soluțiilor de eradicare a acelor cauze.**

Propunem de a reveni de textul existent în art. 176 Cod de procedură penală până în anul 2016, prin care arestarea nu putea fi aplică infracțiunilor pentru care legea penală prevede o pedeapsă mai mică de 2 ani de închisoare.

c. Schimbarea competenței de investigare a unor infracțiuni

Proiectul prevede mai multe inovații în acest sens, printre care:

- introducerea dreptului Procuraturii anticorupție de a delega CNA efectuarea unor acțiuni de urmărire penală (art. 269 CPP);
- mărirea numărului de infracțiuni date în competența exclusivă a procurorilor;
- mărirea numărului de infracțiuni date în competența Procuraturii Anticorupție;
- transferarea de competențe la urmărirea penală pentru spălarea de bani (art.270² CPP);

În ceea ce privește introducerea dreptului Procuraturii Anticorupție de a delega CNA efectuarea unor acțiuni de urmărire penală (art. 269 CPP), **nu credem că această inițiativă este una reușită.** Procurorii anticorupție ar trebui să aibă proprii ofițeri de urmărire penală și de investigații, suficienți pentru a face față volumului de lucru. Prin această modificare de facto se creează premise pentru ca procurorii anticorupție să recurgă mereu la serviciile CNA, fără a-și completa statele de personal. Reamintim că această problemă există chiar și după aproape 2 ani de la adoptarea noii Legi cu privire la procuratură. Elaborarea unei legi pentru crearea Procuraturii Anticorupție își pierde orice sens dacă lucrurile continuă exact cum erau, fără a aloca personalul necesar procuraturilor specializate. **Mai mult, proiectul practic exclude din competența exclusivă a CNA efectuarea urmăririi penale. În asemenea circumstanțe, nu este clar de ce la CNA ar trebui să rămână un organ de urmărire penală.**

În ceea ce privește mărirea numărului de infracțiuni date în competența exclusivă a procurorilor, infracțiunile noi sunt încălcarea regulilor de protecția a muncii (art. 183 Cod penal), infracțiunile de țin de protecția proprietății intelectuale și de autor (art. 185¹-185³), infracțiunile ecologice și economice, (art. 223-254), înșelarea clienților (art. 255), executarea necalitativă a construcțiilor și în încălcarea regulilor de reparație a locuințelor (art. 257 și 258) și cele informatice (259-261¹). Nota informativă nu justifică în niciun fel această schimbare. **Ni se pare o propunere foarte periculoasă, având în vedere că noua Lege cu privire la procuratură a plecat de la conceptul invers – de a reduce din competențele exclusive ale procurorilor de a investiga anumite categorii de cauze, pentru a limita volumul de lucru nejustificat și, respectiv, a spori calitatea activității procuraturii. Stabilirea infracțiunilor respective în competența exclusivă a procuraturii va spori enorm volumul de muncă al procurorilor, în detrimentul calității. Mai mult, nu se justifică faptul ca procurorii în mod exclusiv să efectueze urmărirea penală în cazurile de înșelare a clienților, calitatea construcțiilor, sau calitatea reparației în construcții, etc, deoarece ei nu au cunoștințe suficiente pentru instrumentarea eficientă a acestor cauze. Nota informativă a proiectului de lege nu a prezentat nicio argumentare și nicio estimare cu privire la mărirea volumului de lucru a procurorilor și, respectiv, scăderea volumului de lucru la MAI.**

Proiectul propune ca în competența Procuraturii Anticorupție să fie date toate cauzele de corupție, inclusiv mica corupție (art. 270¹ se expune în o nouă redacție). Acest fapt este exact invers politicilor publice și modificărilor legislative adoptate în 2016 și este contrar angajamentelor Republicii Moldova de luptă cu corupția. Una din principalele schimbări în reforma procuraturii a fost anume delimitarea corupției mici de marea corupție. Proiectul exclude această distincție și pune în sarcina Procuraturii Anticorupție efectuarea urmăririi penale în toate cazurile prevăzute de art.181¹, 181², 242¹, 242², 324–329, 332–335¹ Cod penal. **Acest fapt este conceptului urmat la reformarea procuraturii din 2016 și de facto va împovăra procurorii anticorupție cu cauze de mică corupție. În rezultat, aceștia nu vor dedica suficient timp cauzelor de corupție mare și acestea în continuare nu vor fi examinate în modul cuvenit.**

Proiectul mai propune ca numărul infracțiunilor date în competența Procuraturii Anticorupție să crească. Astfel, în competența acesteia va intra și falsul în documentele contabile (art. 335¹ Cod penal). Nu vedem niciun motiv pentru această inițiativă. Această infracțiune este de o importanță prea mică pentru a fi în competența exclusivă a Procuraturii Anticorupție.

De asemenea, **art. 270¹ CPP trebuie ajustat deoarece generează interpretări confuze în practică.** Acum, toate delapidările și escrocheriile de proporții mari comise cu folosirea situației de serviciu, chiar dacă sunt comise de un director de întreprindere privată, sunt expediate de procurori pentru examinare la Procuratura Anticorupție. Acest lucru este absurd. Având în vedere rolul și scopul Procuraturii Anticorupție, aceasta ar trebui să examineze doar escrocheria sau delapidarea comisă de funcționari publici. Propunem clarificarea în acest sens a art. 270¹ alin. 1 p. 2 CPP.

Mai mult, **nu este clar de ce cadrul regulator a competențelor organelor anticorupție este modificat prin acest proiect**, scopul declarat al căruia nu este reformatarea mecanismelor anticorupție. Nota informativă nu dă un răspuns clar în acest sens.

Pentru orice clarificări suplimentare, vă rugăm să ne contactați.

**Vladislav Gribincea,
Președinte**

Anexă: Tabelul cu propunerile punctuale

Comentarii punctuale:

	Textul propus de Ministerul Justiției în proiectul de lege sau textul actual din legislația relevantă	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente
Art. IV. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:			
1.	2. Se completează cu articolul 91 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 91 ¹ . Liberarea de pedeapsă penală în cazul săvârșirii pentru prima oară a unei infracțiuni. „(1) Persoana este liberată de pedeapsă penală în cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 223–232, 235, 241, 241 ¹ , 242, 244, 244 ¹ , 250, 255 din Partea specială a prezentului Cod, dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: ...”	Se completează cu articolul 91 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 91 ¹ . Liberarea de pedeapsă penală în cazul săvârșirii pentru prima oară a unei infracțiuni. „(1) Persoana este liberată de pedeapsă penală în cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 223–232, 235 , 241, 241 ¹ , 242, 244, 244 ¹ , 250, 255 din Partea specială a prezentului Cod, dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: ...”	Infracțiunile ecologice prevăzute la Capitolul IX al CP, sunt de un pericol enorm, chiar dacă sunt comise și o singură dată. Ocrotirea dreptului fundamental al omului la un mediu nepriemjios din punct de vedere ecologic pentru viață și sănătate constituie unei dintre cele mai actuale probleme contemporane. Importanța și necesitatea incriminării faptelor care aduc atingere integrității mediului în Republica Moldova nu mai trebuie demonstrată, avându-se în vedere ultimele cercetări și investigații privind situația precară a ecosistemelor naționale. Poluarea mediului și încălcarea regimurilor impuse ecosistemelor terestre, pune în pericol grav viața persoanelor, dar și mai grav bunăstarea generațiilor viitoare. Argumente adiționale sunt incluse în comentariile generale din opinie.

2.	<p>8. La articolul 242¹: la alineatul (1) sintagma "sau cu închisoare de la 1 la 3 ani" se exclude; la alineatului (2) sintagma „sau cu închisoare de la 2 la 6 ani” se substituie cu sintagma "sau cu închisoare până la 3 ani".</p> <p>9. La articolul 242²: la alineatul (1) sintagma „sau cu închisoare de la 1 la 3 ani” se exclude; la alineatul (2) sintagma „sau cu închisoare de la 2 la 6 ani” se substituie cu sintagma "sau cu închisoare până la 3 ani".</p>	<p>Propunem majorarea considerabilă a mărimii amenzii maxime.</p>	<p>Dacă pedeapsa cu închisoarea se exclude, atunci pedeapsa cu amenda urmează a fi majorată. Este totuși vorba în principal de activități ilicite economice (manipularea unui eveniment și pariuri aranjate), iar amenda prevăzută acum de lege ar putea să nu fie suficientă pentru a asigura efectul preventiv al legii penale. Acum pedeapsa cu închisoarea are menirea de a înlătura acest handicap.</p>
3.	<p>12. Articolul 246 va avea următorul cuprins: „Articolul 246. Limitarea concurenței libere (1) Limitarea concurenței prin încheierea unui acord anticoncurențial orizontal care constituie un cartel dur interzis de legislația din domeniul concurenței, care are ca obiect fixarea prețurilor de vânzare a produselor către terți, limitarea producției sau a vânzărilor, împărțirea piețelor sau a clienților sau participarea cu oferte trucate la licitații sau la alte forme de concurs de oferte, dacă prin aceasta a fost obținut un profit în proporții deosebit de mari sau au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari unei terțe persoane, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoarea de până la 3 ani (2) Persoana este liberată de răspundere penală, în cazul în care aceasta beneficiază de clemență conform legislației din domeniul concurenței.”.</p>	<p>Propunem majorarea considerabilă a mărimii amenzii maxime prevăzută la sancțiune.</p> <p>Propunem modificarea alin.(2), după cum urmează: „(2) Persoana este exonerată de la aplicarea amenzii în cazul în care aceasta beneficiază de politica de clemență conform legislației din domeniul concurenței.”</p>	<p>Liberarea de răspunderea penală presupune exonerarea nu doar de plata amenzii, dar și executării pedepsei cu închisoarea, muncii neremunerate în folosul comunității etc. Pe de altă parte, politica de clemență prevăzută la art.84-92 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 prevede exonerarea subiectului doar de amendă.</p> <p>În acest sens, în vederea evitării unor interpretări eronate, dar și racordării la Legea concurenței, propunem modificarea alin.(2).</p>

4.	13. Articolul 248: alineatul (1) sintagma „de la 500 la 650” se substituie cu sintagma „de la 1500 la 2000”, iar sintagma „sau cu închisoare de până la 2 ani” se exclude;	Propunem racordarea sancțiunilor de la toate alineatele din art. 248 CP.	Potrivit propunerii, amenda de la alin. 1 va fi mai mare decât amenda de la alin. 2-3, ceea ce este ilogic.
Art. VI. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:			
5.	4. Articolul 176 la alineatul (2), cuvintele „de un an” se substituie cu cuvintele „de trei ani, iar în cazul infracțiunilor prevăzute în capitolul X „Infracțiuni economice” din Codul penal – doar în cazul acelorora pentru care legea prevede o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de 5 ani”.	Propunem modificarea prevederii date, după cum urmează: Articolul 176: la alineatul (2), cuvintele „de un an” se substituie cu cuvintele „ de doi ani , iar în cazul infracțiunilor prevăzute în capitolul X „Infracțiuni economice” din Codul penal – doar în cazul acelorora pentru care legea prevede o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de 5 ani”.	Proiectul propune imposibilitatea aplicării arestării preventive pentru infracțiunile pentru care legea prevede o pedeapsă mai mică de 5 ani de închisoare (acum, plafonul este de un an). Nu este justificată abordarea diferită pentru infracțiunile economice, aceasta fiind de fapt o prevedere discriminatorie și nu de stimulare a mediului de afaceri. Propunem o analiză mai minuțioasă a acestui aspect, verificând toate componentele de infracțiune posibile în vederea excluderii situației în care arestarea să fie potențial justificată, însă imposibil de aplicat în practică din cauza modificării propuse. CRJM recunoaște că în Republica Moldova există probleme serioase în ceea ce privește respectarea dreptului la libertate, în principal din cauza aplicării excesive a arestării preventive. Totuși, această problemă nu poate fi soluționată prin o schimbare în lege. În 2016, Codul de procedură penală a fost deja modificat în ceea ce privește arestarea preventivă, însă impactul acestor modificări se lasă încă așteptat. Judecătorii și procurorii ar trebui să asigure o aplicare adecvată a legii. Aceasta este soluția pentru problemă. Proiectul pleacă de la conceptul că trebuie creat un mediu propice pentru afaceri. Cu toate acestea, nu credem că este rațional ca să trecem cu vederea arestarea nejustificată a persoanelor care nu sunt din mediul de afaceri. Recomandăm efectuarea unei analize minuțioase în vederea stabilirii cauzelor și excluderii

			<p>arestărilor nejustificate, indiferent cine este persoana arestată.</p> <p>La fel, considerăm că legea nu ar trebui să împiedice aplicarea arestului, atunci când acest lucru se impune. Art. 5 alin.(1) c) din CEDO cere existența motivelor „temeinice ale necesității de a-l împiedica [persoana] să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia”. Interpretând această prevedere, Curtea Europeană a distins patru riscuri (temeiuri) care pot justifica arestarea (care nu se aplică cumulativ): - riscul eschivării; - riscul de a împiedica buna desfășurare a justiției; - prevenirea săvârșirii de către persoană a unei noi infracțiuni; și - riscul că punerea în libertate a persoanei va cauza dezordine publică (a se vedea hot. <i>Smirnova c. Rusiei</i>, 24 iulie 2003, § 59). În acest sens, reieșind din specificul infracțiunilor săvârșite, precum și contextul socio-economic al Republicii Moldova, nu putem înțelege de ce un dobânditor fraudulos de credite (art. 238), o persoană care a dobândit credit, împrumut sau despăgubiri / indemnizațe de asigurare prin înșelăciune (art. 239), o persoană care a utilizat contrar destinației a mijloacelor de împrumuturi interne sau din fondurile externe (art. 240) etc., să nu poată fi arestat, dacă există probe că persoana intenționează să se eschiveze de la urmărirea penală. Din aceste considerente propunem renunțarea la versiunea din proiect.</p> <p>Am putea totuși fi de acord de a reveni de textul existent în art. 176 Cod de procedură penală până în anul 2016, prin care arestarea nu putea fi aplică infracțiunilor pentru care legea penală prevede o pedeapsă mai mică de 2 ani de închisoare.</p>
6.	8. Articolul 269 va avea următorul cuprins: „Articolul 269. Competența organului de	Propunem excluderea acestei prevederi din art. 269.	În cea ce privește introducerea dreptului Procuraturii Anticorupție de a delega CNA efectuarea unor acțiuni de

	<p>urmărire penală al Centrului Național Anticorupție</p> <p>Organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție efectuează acțiuni de urmărire penală la indicația scrisă și sub controlul procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție în cazul infracțiunilor date în competența acesteia, conform art. 270¹.”.</p>		<p>urmărire penală (art. 269 CPP), nu credem că această inițiativă este una reușită. Procurorii anticorupție ar trebui să aibă proprii ofițeri de urmărire penală și de investigații, suficienți pentru a face față volumului de lucru. Prin această modificare de facto creează premise pentru ca procurorii anticorupție să recurgă mereu la serviciile CNA, fără a-și completa statele de personal. Reamintim că această problemă există chiar și după 20 de luni de la adoptarea noii Legi cu privire la procuratură. Pe de altă parte, proiectul introduce o prevedere similară la art. 270 CPP, pentru a oferi procurorilor din procuraturile obișnuite (unde nu există ofițeri de urmărire penală) de a face astfel de indicații ofițerilor de urmărire penală, ceea ce face illogic textul de la art. 269.</p> <p>Mai mult, proiectul practic exclude din competența exclusivă a CNA efectuarea urmăririi penale. În asemenea circumstanțe, nu este clar de ce la CNA ar trebui să rămână un organ de urmărire penală.</p>
7.	<p>9. Articolul 270: alineatul (1) punctul 2) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) infracțiunilor prevăzute la art. 183, 185¹-185³, 223-261¹ din Codul penal;”.</p> <p>se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:</p> <p>„(10) La exercitarea urmăririi penale, procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată, efectuarea unor acțiuni procesuale, altele decât cele cu caracter decizional, de către ofițerul de urmărire penală. În cazurile prevăzute de prezentul alineat, ofițerul de urmărire penală poate efectua doar acele acțiuni procesuale care au fost dispuse de procuror și își desfășoară</p>	<p>Propunem excluderea propunerii privind completarea articolului cu lit. b¹) din proiect.</p> <p>Sintagma de la sfârșitul alin. 10 ”sub răspunderea acestuia” urmează a fi clarificată</p>	<p>În ceea ce privește mărirea numărului de infracțiuni date în competența exclusivă a procurorilor, infracțiunile noi sunt încălcarea regulilor de protecția a muncii (art. 183 Cod penal), infracțiunile de țin de protecția proprietății intelectuale și de autor (art. 185¹ -185³), infracțiunile ecologice și economice, (art. 223-254), înșelarea clienților (art. 255), executarea necalitativă a construcțiilor și în încălcarea regulilor de reparație a locuințelor (art. 257 și 258), infracțiunile informatice și domeniul telecomunicațiilor (art.259-261¹) etc. Aceasta este o propunere foarte periculoasă, având în vedere că noua Lege cu privire la procuratură a plecat de la conceptul invers – de a reduce din competențele exclusive ale procurorilor de a investiga anumite categorii de cauze.</p>

	<p>activitatea sub directa conducere, supraveghere și control al acestuia. Actele întocmite de ofițerul de urmărire penală din indicația scrisă a procurorului sunt efectuate în numele și sub răspunderea acestuia.”.</p>		<p>Aceasta va spori enorm volumul de muncă al procurorilor, în detrimentul calității. Mai mult, nu este justificat ca procurorii să aibă în competența exclusivă efectuarea urmăririi penale în cazurile de înșelare a clienților, calitatea construcțiilor, etc. deoarece ei nu au cunoștințe suficiente pentru instrumentarea eficientă a acestor cauze.</p> <p>Sintagma din alin. 10 propus ”sub răspunderea acestuia” este confuză. Nu este clar dacă ea se referă la răspunderea procurorului sau a ofițerului de urmărire penală.</p>
8.	<p>10. Articolul 270¹ va avea următorul cuprins: „ Articolul 270¹. Competența Procuraturii Anticorupție Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 181¹, 181², 240, 324–335¹ din Codul penal, precum și a celor săvârșite în conexiune cu acestea, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod, și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal.”.</p>	<p>Propunem renunțarea la această modificare.</p> <p>În schimb, propunem ca art. 270¹ alin. 1 p. 2, sintagma ” indiferent de calitatea persoanei” să fie schimbată cu sintagma ”indiferent de calitatea persoanei cu funcție de demnitate publică sau a funcționarului public”</p>	<p>Proiectul propune ca în competența Procuraturii Anticorupție să fie date toate cauzele de corupție, inclusiv mica corupție. Acest fapt este revoltător. Una din principalele schimbări în reforma procuraturii a fost anume delimitarea corupției mici de marea corupție. Proiectul exclude această distincție și pune în sarcina Procuraturii Anticorupție efectuarea urmăririi penale în toate cazurile prevăzute de art.181¹, 181², 240, 324–335¹CP. Acest fapt este conceptul urmat la reformarea procuraturii și de facto sufocă procurorii anticorupție cu cauze de mică corupție. Procurorii anticorupție vor fi responsabili de mica corupție (acum aceasta este competența CNA). Această schimbare va tripla volumul de muncă al Procuraturii Anticorupție și îi va sufoca cu cazuri minore, distragând atenția față de cazuri importante, afectând astfel în mod considerabil lupta împotriva corupției mari.</p> <p>Proiectul mai propune ca numărul infracțiunilor date în competența Procuraturii Anticorupție să crească. Astfel, în competența este ca intra și falsul în documentele contabile (art. 335¹ Cod penal). Nu vedem niciun motiv pentru această inițiativă. Această infracțiune este de o importanță prea mică pentru a fi în competența exclusivă a Procuraturii Anticorupție.</p>

			<p>Cu toate aceste, art. 270¹ CPP trebuie ajustat deoarece generează interpretări confuze în practică. Acum, toate delapidările și escrocheriile de proporții comise cu folosirea situației de serviciu, chiar dacă sunt comise de un director de întreprindere privată, sunt expediate de procurori pentru examinare la Procuratura Anticorupție. Acest lucru este absurd. Intenția inițială a fost că, doar dacă escrocheria sau delapidarea este comisă de funcționari publici, cauza să fie de competența procurorilor anticorupție. Astfel, propunem clarificarea în acest sens a art. 270¹ alin. 1 p. 2 CPP.</p> <p>Mai mult, nu este clar de ce cadrul regulator a competențelor organelor anticorupție este modificat prin acest proiect, menit ca scop declarat să reducă presiunea organelor de forță asupra mediului de afaceri. Nota informativă nu dă un răspuns expres în acest sens.</p>
9.	11. Articolul 270² alineatul (1) lit.b, după sintagma „art.166 ¹ alin. (3) și (4),” se completează cu sintagma „art.243 și art.279”.	Considerăm că această modificare nu este justificată suficient.	Schimbarea competenței de investigare a infracțiunii de spălare a banilor (transferul de la CNA la PCCOCS) poate afecta eficiența investigațiilor. Ar trebui să fie analizată cu atenție o asemenea modificare. Proiectul nu oferă soluții pentru aceste probleme importante. Nu este prevăzut modul de cooperare dintre PCCOCS și subdiviziunea de prevenire a spălării banilor. Propunem ca acest aspect să fie examinat cu o mai mare atenție, eventual, în cadrul unui alt proiect.
10.	16. Se completează cu articolul 276¹ cu următorul cuprins: „(3) Atunci când prejudiciul stabilit în condițiile legii, de organul de control, reprezintă și prejudiciul faptei infracționale, executarea prescripției organului de control de stat, dacă aceasta a fost dispusă, restituirea prejudiciului stabilit sau a contravalorii lui și achitarea la bugetul de stat a sumei egale cu valoarea	Propunem excluderea alin. 3.	Propunem excluderea alin. 3, pe motiv că acest temei de liberare de răspundere penală a fost înlocuit cu liberarea de pedeapsă. Liberarea de pedeapsă se face doar de judecător și doar după finalizarea examinării cauzei.

	prejudiciului material cauzat, dar nu mai mică, decât dublul limitei maxime a amenzii prevăzute de sancțiunea articolului corespunzător, constituie circumstanțe care exclud urmărirea penală, dacă fapta infracțională invocată respectă cumulativ următoarele condiții: a) nu a fost săvârșită cu aplicarea constrângerii fizice sau psihice; b) nu s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei; c) nu a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală; d) fapta a fost săvârșită pentru prima oară.		
Art. X. - La articolul 28 alineatul (1) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 237–240, art. 864), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a ₁) cu următorul conținut:			
11.	„a ₁) impactul asupra mediului de afaceri, în vederea atingerii unei eficiențe maxime și a micșorării constante a presiunii asupra mediului de afaceri”.	De exclus.	Nu este justificată introducerea unui asemenea criteriu la evaluarea activității Curții de Conturi. Legea nr. 261 a fost abrogată.
Art. XIII. - Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			
12.	1. La articolul 11, alineatul (3) se completează cu propoziția: „Raportul conține și date privind impactul activității Procuraturii din anul precedent asupra drepturilor persoanelor și asupra mediului de afaceri.”.	1. La articolul 11, alineatul (3) se completează cu propoziția: „Raportul conține și date privind impactul activității Procuraturii din anul precedent asupra drepturilor persoanelor și asupra mediului de afaceri.”.	Propunem excluderea sintagmei „și asupra mediului de afaceri” din raportul de activitate al Procuraturii, deoarece procuratura nu are printre scopurile sale asigurarea unui mediu de afaceri. Includerea acestei sintagme este improprie scopului procuraturii.